

ENW:

ATHRO:

**NEWIDIADAU MEWN IECHYD A
MEDDYGAETH, tua 1340 hyd heddiw**

Llyfryn 3

Datblygiadau mewn gofal cleifion

**Datblygiadau ym maes iechyd
cyhoeddus a lles dros amser**

Dyddiad marciwyd	Sylwadau

Rôl elusennau gwirfoddol ac ysbytai gwaddoledig hyd at ddiwedd y ddeunawfed ganrif

Darllenwch t (Newidiadau mewn
iechyd a meddvaeth)

Dylanwad Florence Nightingale ar nyrsio o ganol y bedwaredd ganrif ar bymtheg

Darllenwch t 98 - 100 (Newidiadau mewn iechyd a meddwl)

Crëwch ffeil ffeithiau am Florence Nightingale. Gwnewch yn siŵr eich bod yn cynnwys y pwyntiau canlynol:

Cefndir?

Rhesymau dros fod eisiau mynd i'r Crimea.

Yr amodau yn yr ysbytai yn Scutari.

Ei gwaith yn y Crimea.

A large rectangular area containing horizontal dotted lines for writing notes.

A large rectangular area containing 25 horizontal dotted lines, intended for writing or drawing.

Dylanwad Betsi Cadwaladr ar nyrso o ganol y bedwaredd ganrif ar
bymtheg

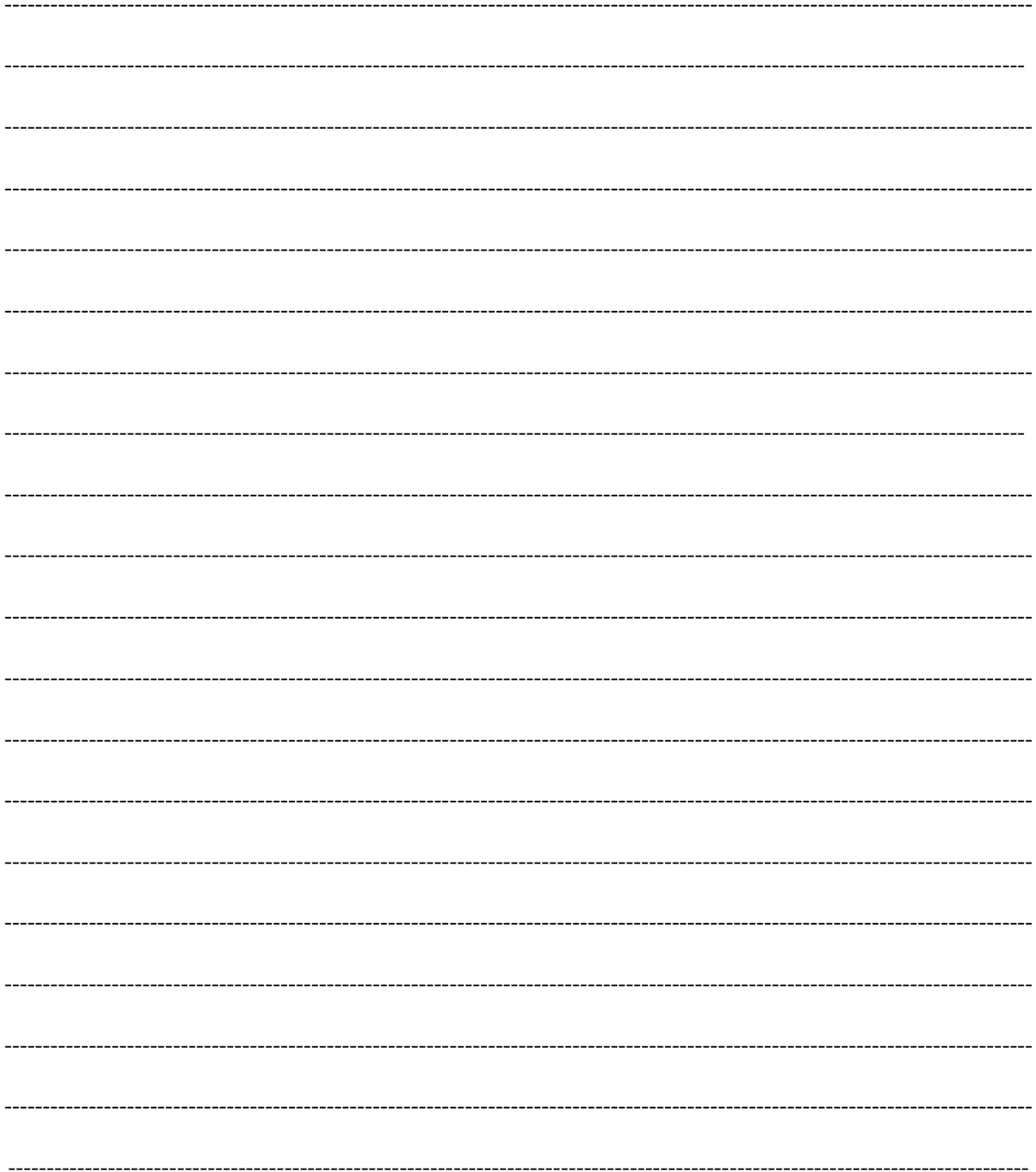
Crëwch ffeil ffeithiau am Betsi Cadwaladr. Gwnewch yn siŵr eich bod yn cynnwys y
pwyntiau canlynol:

Cefndir

Ei gwaith yn y Crimea.

Aneurin Bevan a sefydlu'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol ar ôl yr Ail Ryfel Byd

Darllenwch t 105 -111 (Newidiadau mewn iechyd a meddygaeth)

Atebwch y cwestiynau canlynol:

Pa adroddiad ddangosodd yr angen am Wasanaeth Iechyd Gwladol a pham?

Pwy oedd Aneurin Bevan a beth oedd ei rôl ef?

Pam gwnaeth Bevan wynebu gwrthwynebiad wrth geisio creu'r GIG a sut daeth dros hyn?

Beth oedd manteision y GIG pan gafodd ei greu?

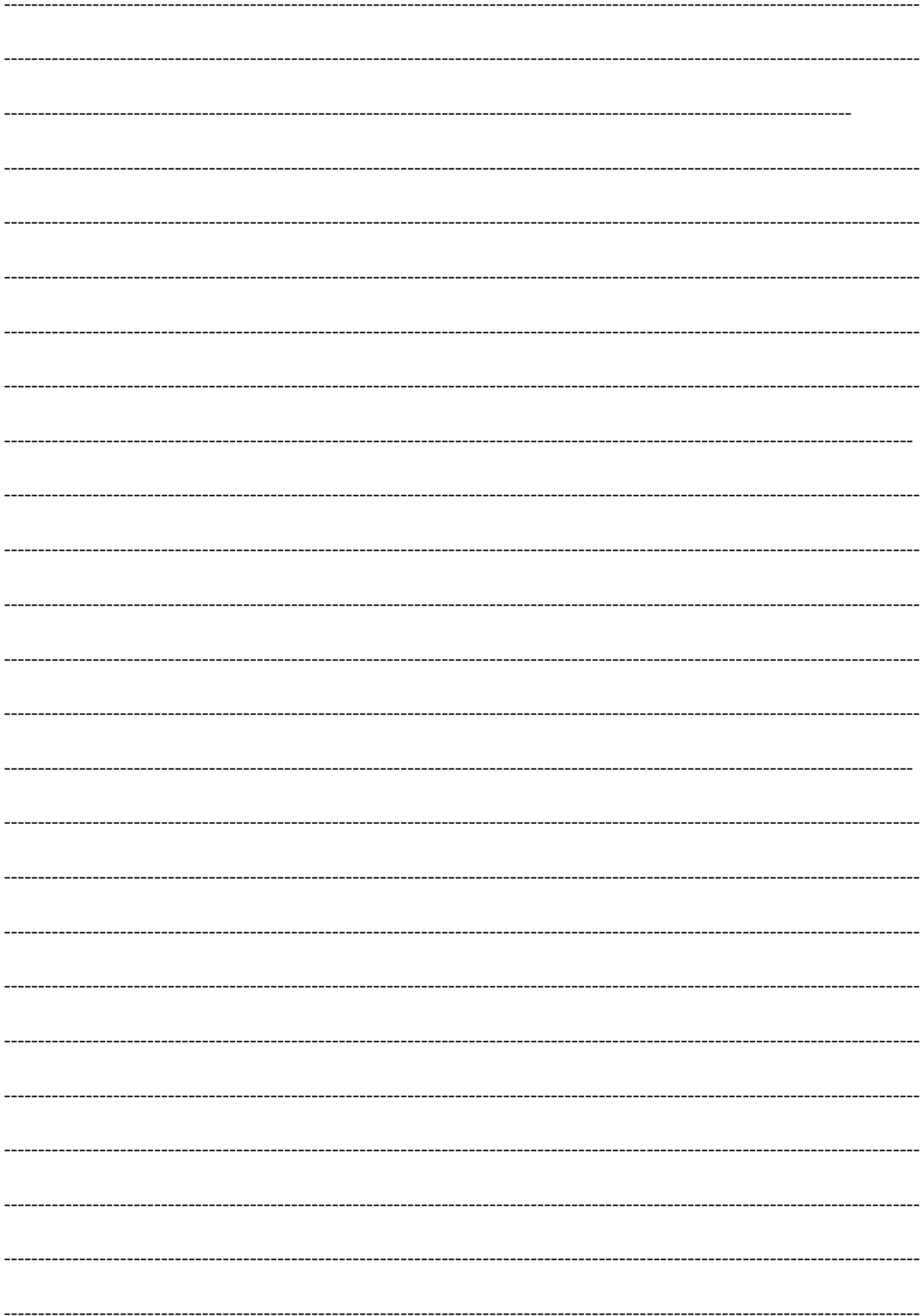

Crewch fap meddwl i ddangos y gwasanaethau sy'n cael eu darparu gan y GIG

Gwasanaethau
a ddarperir gan
y GIG

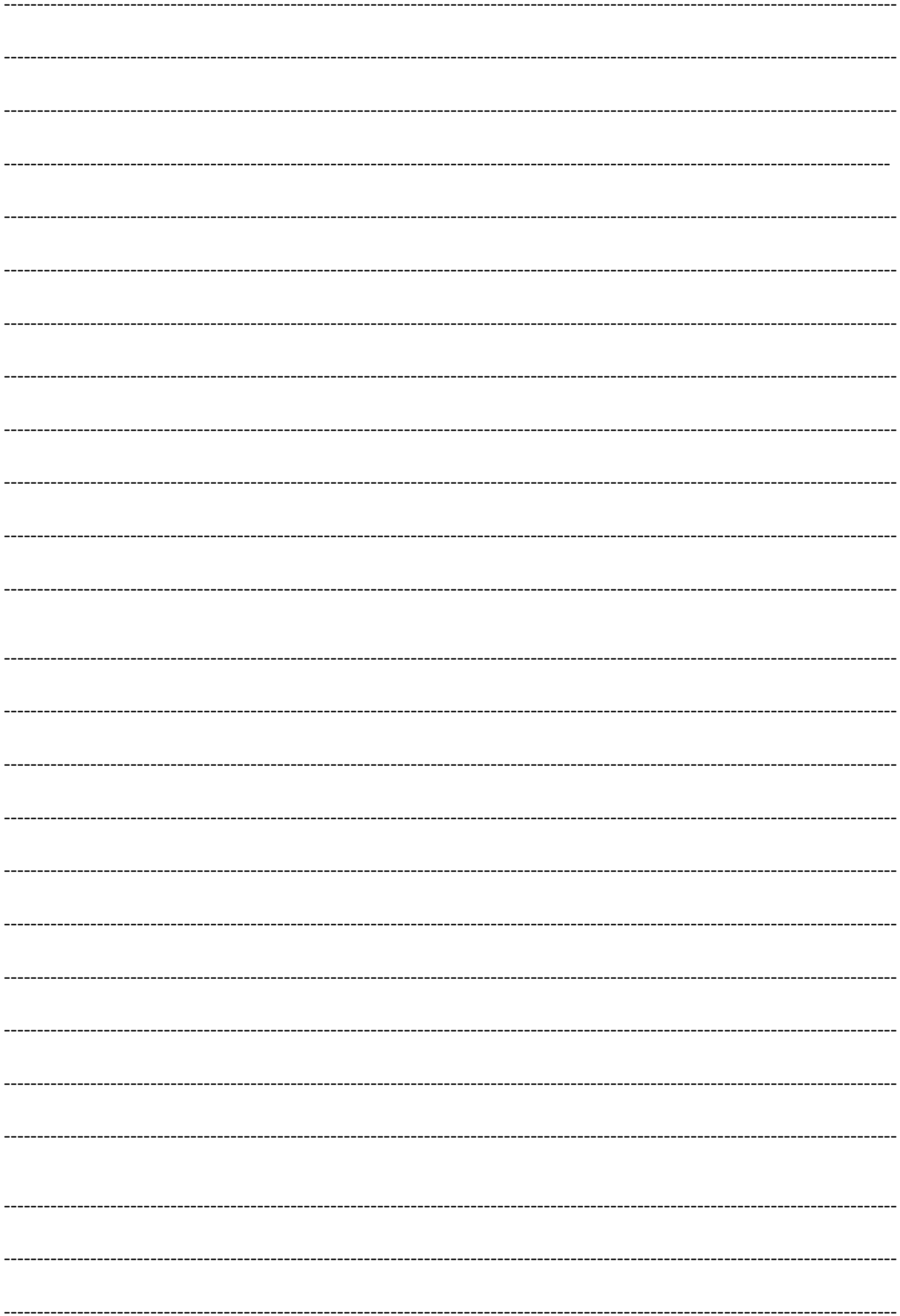

Maes testun 5

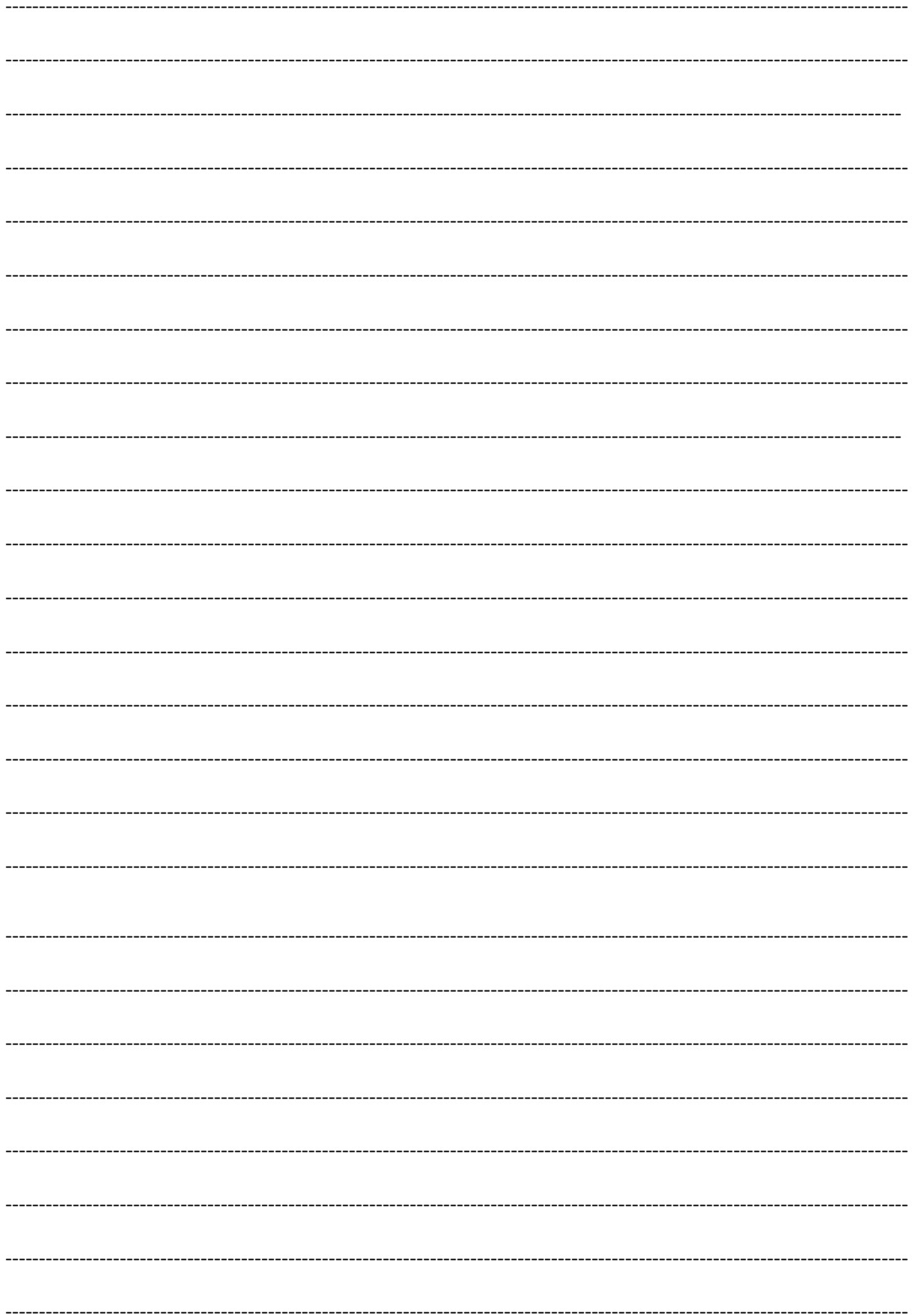
Developments in patient care:
How has the care of patients improved over time?

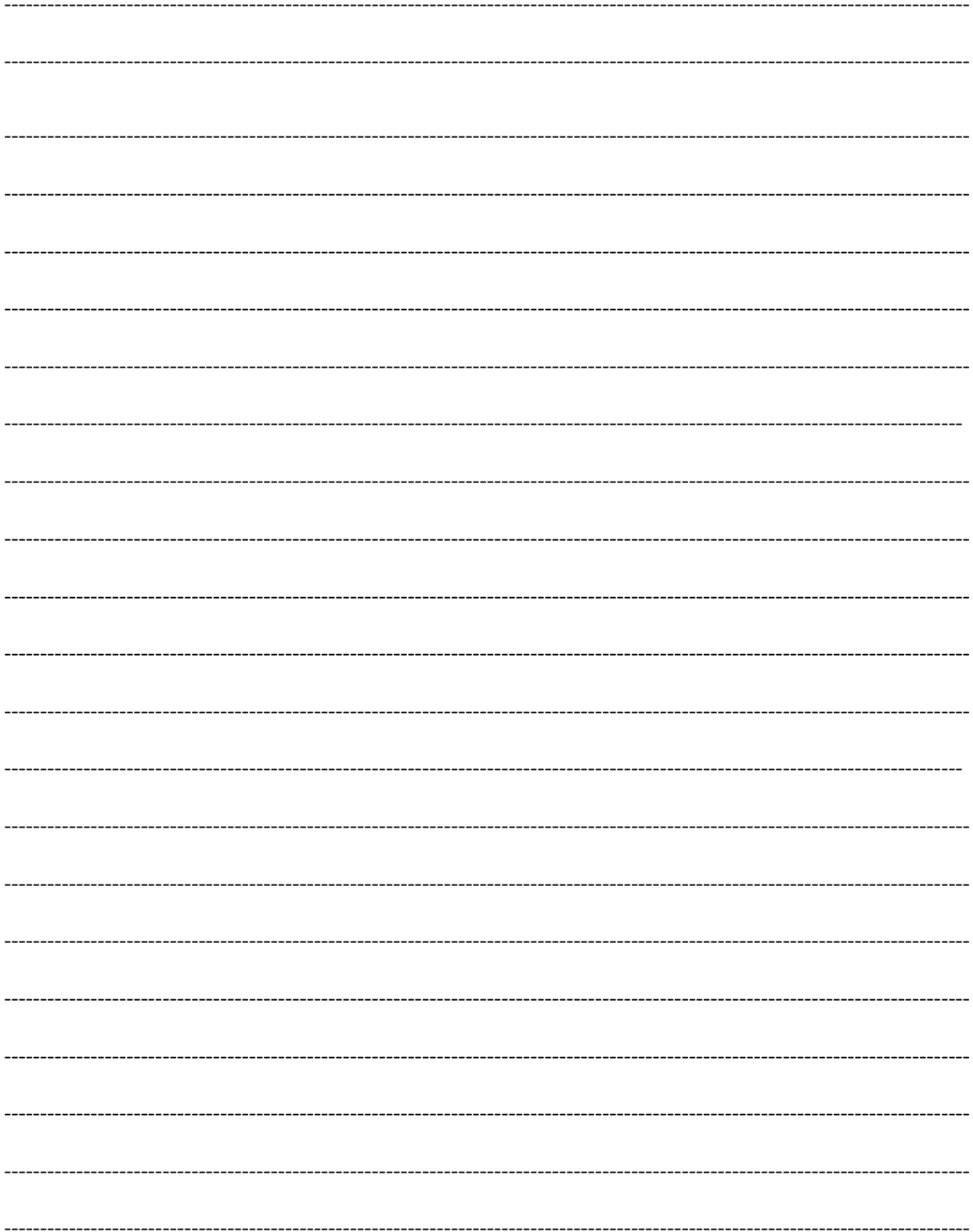
The role of the church and monasteries from medieval times up to the mid sixteenth century; the role of voluntary charities and endowed hospitals up to the late eighteenth century; the influence of Florence Nightingale and Betsi Cadwaladr on nursing from the mid-nineteenth century; Aneurin Bevan and the setting up of the NHS after World War II; pressures on the NHS up to the present day

Datblygiadau mewn iechyd a lles cyhoeddus

Cwestiwn Allweddol

Pa mor effeithiol oedd ymdrechion i wella iechyd a lles cyhoeddus dros amser?

Cynnwys

Safonau mewn iechyd cyhoeddus a hylendid o'r bedwaredd ganrif a'r bymtheg i'r ddeunawfed ganrif

Cynnwys

Effaith diwydiannu ar iechyd y cyhoedd yn y bedwaredd ganrif ar bymtheg

Darllenwch t85 - 90 (Newidiadau mewn iechyd a meddygaeth)

Beth yw diwydiannu?

Y broses lle'r oedd Prydain yn trawsnewid o fod yn gymdeithas amaethyddol i un yn seiliedig ar gynhyrchu nwyddau. Roedd peiriannau'n cymryd drosodd gwaith dwylo ac roedd dinasoedd diwydiannol yn datblygu.

Sut gwnaeth diwydiannu arwain at dor-cyfraith?

Tyfodd trefi mawr iawn yn ystod y Chwyldro Diwydiannol. Erbyn dechrau'r 19eg ganrif roedd Llundain wedi ehangu yn aruthrol, roedd Manceinion a threfi eraill yng ngogledd Lloegr wedi dod i fodolaeth ac yng Nghymru, Merthyr Tudful oedd y dref ddiwydiannol fwyaf. Roedd ehangu'r trefi yma yn dueddol o ddigwydd heb gynllunio.

Cyfeiriwch at y gwaith a wnaed yn llyfr 1 ar amodau mewn trefi diwydiannol

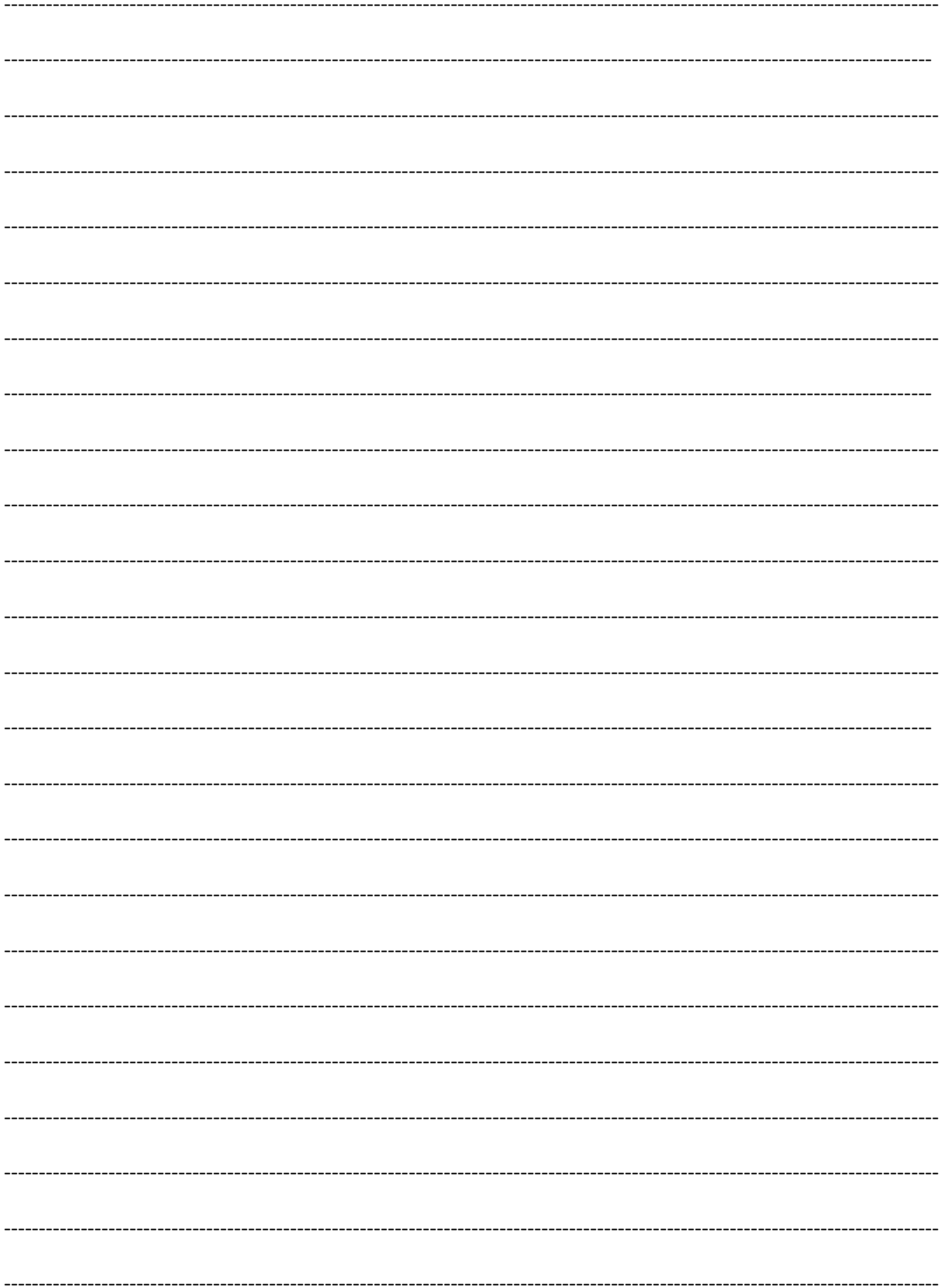
A large rectangular box containing 25 horizontal dotted lines, intended for writing or drawing.

Llenwch y tabl canlynol:

Blwyddyn	Deddf Seneddol	Beth wnaeth y ddeddf i wella iechyd cyhoeddus
1848		
1866		
1875		

Cynnwys

Ymdrechion i wella tai a lleihau llygredd yn yr ugeinfed ganrif

Darllenwch t103 – 104 (Newidiadau mewn iechyd a meddygaeth)

Llenwch y map meddwl canlynol i ddangos yr ymdrechion gan y llywodraeth i ddarparu tai iachach ac aer glanach. Defnyddiwch y penawdau canlynol:

Gwahardd tai cefn-wrth-gefn

'Home for Heroes'

Clirio'r slymiau

Deddf Aer Glân, 1956

Ymdrechion i
wella tai a
darparu aer
glân

CWESTIWN 2

Mae'r cwestiwn hwn yn sôn am ddatblygiadau mewn iechyd a lles cyhoeddus dros amser.

Edrychwch ar y tair ffynhonnell isod sy'n dangos amodau byw dros amser ac atebwch y cwestiwn sy'n dilyn.

Ffynhonnell A

[Golygfa stryd o oes y Tuduriaid]

Ffynhonnell B

[Tref ddiwydiannol yn y bedwaredd ganrif ar bymtheg]

Cynnwys

Ymdrechion i wella iechyd a lles y cyhoedd yn yr unfed ganrif ar hugain: ymgyrchoedd, ceisio cael pob yn ffit, bwyta'n iach

Maes testun 6

Developments in public health and welfare:

How effective were attempts to improve public health and welfare over time?

Standards in public health and hygiene from the fourteenth century to the eighteenth century; the impact of industrialisation on public health in the nineteenth century; the work of Edwin Chadwick leading to Victorian improvements in public health; efforts to improve housing and reduce pollution in the twentieth century; attempts to improve public health and welfare in the twenty-first century: campaigns, fitness drives, healthy eating

